

er muligt, at dette er et udmærket Program for et konservativt Parti, i alt Fald for et stokkonservativt Parti; det er mig mindre klart, at det er et udmærket Program for et Folkeparti. Een Gang maatte vi dog komme til at sige, hvad det er, vi vil. Det, intet at gøre, vilde kun være et Vidnesbyrd om politisk Vanmagt.

For fire Maaneder siden, da dette Forslag blev til, vilde den være dristigt, som havde forudsagt, at Verden vilde se ud, som den gør i Dag. Hvordan vil Verden se ud om andre fire Maaneder? Der var mange Muligheder for Krigens Udgang, og der er det maaske endnu. Lad mig nævne to store Muligheder. Den ene er den, som allerede det ærede 10de Medlem for København (Borgbjerg) har hentydet til, at der bliver skabt eller søgt skabt det, man fra forskellige Sider har opstillet som et Maal, et saakaldet Folkenes Forbund. Retten skulde fremtidig staa i Magtens Sted; ethvert Land eller Folk, lille eller stort, skulde i Ly af dette Forbund kunne leve sit Liv i lige Frihed og lige Tryghed. En skøn Tanke, i det mindste en skøn Drøm. Hvis den blev virkeliggjort, da vilde ogsaa Island møde med sit Krav og forde at blive stillet frit og uafhængigt som ethvert andet Folk. Vilde det da være til Ære for Danmark, vilde det være til Styrkelse for vort Folks egen fremtidige Stilling, at vi ikke frivilligt havde villet indrømme det, som vi da vilde blive tvunget til af de mægtigere? -- Eller paa den anden Side den modsatte Mulighed. Om nu, trods alt, Forholdene efter Krigen bliver saadanne, at de smaa Nationers Tilværelse bliver endnu mere usikker, endnu mere farefuld end tidligere, at de i endnu højere Grad bliver henvist til alene at stole paa sig selv. Vilde det da være en Styrkelse for et saa lille og svagt Folk som vort, at vi ikke har formaaet at gøre Ret og Skel overfor et endnu mindre og endnu svagere?

Jeg tror, at fra et hvilket som helst Synspunkt har denne Tids Begivenheder paa overvældende Vis godtgjort, at det var paa høje Tid, at vi besluttede os til at tage det Skridt, som vi nu har gjort. Men een Ting maa være klar for os. Hvis vi skal kunne haabe, at der i Fremtiden skal skabes en bedre og lykkeligere Forstaaelse mellem Danmark og Island end hidtil, saa er det ikke gjort med Lovparagraffer.

Der kræves en stor Gerning, et vedholdende Arbejde for at styrke og befæste Forholdet mellem de to Folk, tjærne gammel Misforstaaelse og gammel Misstemning og skabe den Samfølelse, som alene i Længden vil være bærende. Der ligger for os et stort Arbejde baade materielt og aandeligt. Til at deltage deri er alle politiske Partier her i Landet i lige Grad kaldede. Jeg vender mig til det Parti, som har sat sine Kræfter ind paa at rejse Tvivl og Kritik mod denne Overenskomst: Slut sammen! Føren Dem med os andre! Lad os med fælles Kræfter stræbe at udføre den Gerning, det Hverv, der ligger for os! Det vil for Dem selv og for Landet være til større Ære og større Tilfredshed end alene at sætte Deres Bestræbelser ind paa det at stride imod.

Johan Knudsen: Til de Udtalelser, jeg fremsatte før, da jeg havde Ordet, har jeg ikke meget at føje. Den højtærede Handelsminister omtalte mine Indvendinger, som han ikke gik nærmere ind paa, som Smaatterier og som vaadt Pindebrænde. Jeg synes, at disse Udtryk fra den højtærede Handelsministers Side var lidet heldigt valgte. I alle Tilfælde kan den højtærede Handelsminister ikke nægte, at den højtærede Regering og de 3 Partier, der i Sommer afsendte Delegationen til Reykjavik, som Formaal for Foretagendet havde angivet det at styrke og fæstne Forbindelsen indenfor Rigets Dele. Dette staar fast, og efter vor Mening staar det lige saa fast, at Formaalet ikke blev naaet. Tværtimod, der bliver skabt en Forbundsstat af den løseste Konstruktion, medens selve Forbundsakten kun er af rent midlertidig Karakter. Og ikke en Gang i de 25 Aar er det afgjort, at den skal staa ved Magt, thi som jeg udviklede før: I Tilfælde af, at Danmark bliver inddraget i Krig, kan i alle Tilfælde jeg ikke tænke mig andet, end at Statsforbindelsen mellem Danmark og Island maa ophøre. Jeg maa spørge den højtærede Handelsminister, om den højtærede Minister noget Sted i Verden kan finde et Statsforbund eller en Personalunion, som i en vis given Situation er bestemt til at ophøre. Man har Eksempler paa Forsvarsforbund, hvor Forbundspligten kun indtræder, naar den ene af Staterne bliver angrebet, og ikke indtræder i Tilfælde af, at den ene af Parterne er den angribende.